

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

18. Sexto ex eo quod omnis amor creaturæ, & mundi, & cupiditatis
vitiosus sit; qui in omnibus operibus infidelium principatum tenet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT XVIII

Sexto ex eo, quod omnis amor creaturæ, & mundi, & cupiditatis vitiosus sit; qui in omnibus operibus infidelium principatum tenet.

Sexto igitur probatur eadem veritas, quia juxta Aug. doctrinam, per hujusmodi opera, quæ non referuntur ad Deum in æterna vita possidendam, serviunt homines creaturæ potius quam creatori; diligunt mundum, non Deum: concupiscentiæ seu cupiditati obediunt, quam diabolus in homine plantavit; non charitati, quam Deus. Nec enim inter creatorem & creaturam inter mundum ac Deum aliquod medium fingi potest, quod operando lætentur vel inter cupiditatem & charitatē mediis modis, quo in suis actionibus moraliter bonis impellantur. Creaturæ verò cupiditate servire potius quam creatori, mundum inter operandum diligere, non Deum: solus impius nega verit esse peccatum. Singula breviter explicanda sunt. Multa enim in tractatu de concupiscentia ea de re disputavimus, & infra de statu puræ naturæ aliquid dicitur si sumus.

In operibus igitur illis quantumcumque; & bona & Philosophica sine peccato facta videantur, si sine Dei fide fiant, non sinitur dubitare Christianus, eos qui sine mentionem dirigunt, ut Augustinus loquitur, carent, servire creaturæ non creatori. Impossibile est enim quin alicui operando serviant. Illi quippe servit homo, quod ut finem operis sui intuetur, ac diligit, sive sit ipsum opus ejus, sive objectum operis, sive, (quod perpetuum est, nec excludit illa duo præcedentia) ipsemet qui opus moraliter bonum videtur operari. Hoc ipso enim quo vel vanum illum splendorem operis, ut Stoici, vel honorem, vel civitatis, vel voluptatem, vel curiositatem suam operando spectat, ut alij Philosophi spectaverunt, sibi utiq; quidquid ut ultimum spectat appetit, non Deo vero quem penitus necit: atque ita nulla tergiversatione excusari potest, quin creaturæ in ipso opere serviat non creatori. Nam ut res ipsa clamat, Et Augustinus palam asserit, & sapius repetit: *Serviunt infideles cupiditati, superbia, vel voluptati, vel excellentia, vel spectaculo. Ita nescientes diligunt temporalia, ut inde beatitudinem expectent. His autem rebus, quibus quisque beatus vult esse, serviat necesse est, velit, nolit. Nam quocumque duxerint sequuntur & quisquis eas vixit suerit auferre metuitur.* Quid autem sit re aliqua velle beatum effici sic ut ei hoc ipso serviat, breviter alibi Augustinus expressit: *Quod propter se diligendum est, in eo constituitur vita beata. Cum igitur in opere quocumque suo infidelis creaturam ut finem diligit, creaturæ beatus effici velit, creaturæ in opere eodem serviat necesse est, non creatori. Hoc autem secundum sanam doctrinam*

A siæ apertissimo peccato fieri nequit, qualecunque tandem fuerit illud opus per quod creaturæ serviat. Peccatum enim, & opus bonum non officio, sed sine discernuntur.

Eadem omnino ratio alterius radicis est, quia quicquid in operibus suis spectent infideles quemadmodum serviunt creaturæ potius quam creatori; ita mundum diligunt, non Deum. Mundi enim nomine celum ac terram, & quæcumque in eis sunt, hoc est, universam complexus est creaturam, ut sapius Augustinus indicat: extra quod nihil esse potest, quod infideles in suis operibus diligant, nisi Deus quem non diligunt. Apertissime autem Apostolus Ioannes vetat: *Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est charitas patris in eo.* Et Coapostolus Paulus: *Nolite conformari huic seculo.* Vnde utrumque locum simul complectens Augustinus dicit: *Auctoritate novi Testamenti iubemur nihil mundi huius diligere, illa maxime sententia qua dicitur est: Nolite conformari huic seculo, simul enim dem. nstrandum est, ei res quemque conformari quam diligit. Et in libro de patientia ostendens infidelium voluntatem, qua quilibet in mundo diligit, aut aspera patiuntur, non esse ex Deo sed ex mundo: Quasi vero, inquit, non & ipsi (infideles) ex mundo sint cum ab eis diligitur mundus, deserentes eum per quem factus est mundus. Serviunt enim creaturæ potius, quam creatori. Vnde idem Augustinus recte observat, Apostolum non dixisse: *Nolite uti mundo, sed nolite diligere mundum.* Nam uti mundo prorsus licet, diligere mundum prorsus non licet. Quæcumque enim in mundo res bonæ sunt, sic bonæ sunt, quod idem dicit, ut tamen eas diligit non oporteat. Quod si infideles contra vetitum Apostolorum, in omnibus suis dilectionibus & operationibus (ut nemo sanæ mentis diffiteri potest) diligunt mundum, conformantur huic seculo, serviunt creaturæ potius quam creatori, impossibile est ullum eorum opus, qualecunque esse videatur, esse posse abique peccato.*

Hinc itaque tertia radix eque manifeste patet. Amor enim quo mundus diligitur non est à Deo, sed à diabolo, Augustino dicente apertissimis, & asseverantissimis, & tanquam in Catholica fide fundatissimis verbis, de eadem hac ipsa disserens controversia: *Nulli tamen illud, veli nolite, dicere, quod amor mundi, quo quisque amicus est huius mundi, non est à Deo: amor que sciendi quibuscumque creaturis sine amore creatoris, non est à Deo. Sine hoc amore creatoris, nullus quisquam bene utitur creaturis. Amorem autem quo infideles in omnibus operibus suis impelluntur*

Lib. de stat. puritat. c. 11.

Lib. de vera relig. c. 38.

Lib. de dogm. Clug. c. 12.

Lib. de Pat. c. 19. & 17. Lib. de l. l. l.

1. Roan 2.

Rom. 12.

Lib. de mor. Eccl. c. 21.

c. 19.

Lib. 3. roth. c. 18.

Lib. 4. roth. l. 1. c. 3.

impelluntur, esse talem, ut eo mundum velut
amicum diligant, utque eo creaturis quibus-
cunque tandem, non creatore frui velint, ex-
ploratum est; cum extra creatorem quem non
diligunt, nihil nisi creatura quam diligunt
cogitari possit. Non est igitur ille amor ipso-
rum à Deo. Vnde igitur, nisi ex mundo, &
ex diabolo, dicente Apostolo, cum vetuisset
Mundum diligere & ea que in mundo sunt: quoniam
omne quod est in mundo concupiscentia carnis est, &
concupiscentia oculorum, & superbia vitæ, qua non
est ex patre, sed ex mundo est. Vnde & Augusti-
nus de malorum cupiditatibus disputans, qui-
bus mundum diligunt, & eius dilectione aspe-
ra multa patiuntur: Malorum, inquit, concu-
piscencia, propter quam in eis est falsa patientia, non
est ex patre, sicut dicit Apostolus Iohannes, sed ex mun-
do. Ex quo sequitur amorem illum huius mun-
di, qui infideles in omnibus operibus agitat,
non esse aliud omnino, nisi illam libidinem ge-
neralem, & illam pervertam & culpabilem cu-

Lib. de Pa-
t. c. 18.

piditatem, quæ ut Augustinus loquitur, in toto
malefaciendi genere dominatur: & ab illo defini-
tur esse earum rerum amorem, quas potest quisque
invitus amittere: sub quibus omnis omnino crea-
tura comprehenditur. Qua de re quia multa
superius de concupiscentia disputando dixi-
mus, & ex immobilibus Augustini principiis
demonstravimus, talem libidinem seu cupidi-
tatem tanquam culpabilem, ut ipse vocat, sine
peccato esse non posse, utpote cum hæc ipsa sit
peccati definitio: Amor rei, quam quis invitus po-
test amittere, hoc est, amor cuiuscunque creatu-
ra, nolumus ea hic cum cædior lectoris iterare,
Satis est enim hic apparuisse ex illis Augustini
exploratissimis regulis quibus toti illi tres li-
bri de libero arbitrio incumbunt, impossibile
esse ut ullum opus infidelium à peccato excu-
setur; cum extra amorem creatoris, quo pen-
itus caret, nihil esse possit, nisi culpabilis
illa cupiditas, sive amor creaturæ.

Lib. 1. de
arb. c. 19.

C. 1.

C A P V T X I X.

Non datur medium inter charitatem & culpa-
bilem cupiditatem.

HÆc ergo ratio à priori est, quam
tanquam immobilem & ex æterna
lege pendente Augustinus tradit,
cur nullum detur medium inter cha-
ritatem atque culpabilem cupiditatem, chari-
tatem, inquam, non illam propriè dictam, qua
Deus super omnia diligitur, sed illam genera-
lem, qua Deus gratis & propter se, sive super
omnia, sive nondum super omnia, diligitur.
Nam hoc sensu accepta charitate nihil dicitur
aliud, quam nullum esse medium inter amo-
rem Dei amoreque creaturæ. Omnes enim
affectus animi in alicujus rei amore velut car-
dine versantur: qui cum non possit esse alius,
nisi vel creatoris vel creaturæ, & ille bonus,
hic culpabilis sit, utpote amor mundi ab Apo-
stolo vetitus, & juxta Augustinum ipsa ratio
peccati, quæ in omni malefaciendi genere
dominatur, profecto liquet omnem amorem
præter istam charitatem, esse illam culpabilem
cupiditatem. Quod sicut ex principiis ejus
dati manifestissime sequitur, ita & planissimis
verbis subinde docuit. Quid enim expressius,
& generalius, & in ipsa ratione veritatem de-
monstrante fundatius dici potest, quam id
quod in libris de Trinitate docet: Nemo vo-
lens aliquid facere, quod non in corde suo prius dixerit.
Ecce omnis omnino actionis humanæ princi-
pium statuitur verbum cordis. Pergit igitur:
Quod verbum amore concipitur sive creatura, sive
creatoris, id est, aut naturæ mutabilis, aut incommu-
tabilis veritatis. Ecce amorem generalissimè &
immediata divisione discretum in amorem
creaturæ & creatoris, ex quo omne verbum
cordis concipitur, & omnis actio fluat. Sed
quid inde? Ergo, infert Augustinus, aut cupi-

Lib. 9. de
Trinit. c. 7.
c. 8.

ditate, aut charitate. Sed quid est ista cupiditas,
quæ charitati ex adverso dividitur? Audi
consequentia: Non quod non sit amanda creatura:
sed si ad creatorem referatur ille amor, non iam cupi-
ditas, sed charitas erit. Tunc enim est cupiditas, cum
propter se amatur creatura. An forte subinde li-
cite sic amatur creatura, ut non sit vitiosa cu-
peditas? Tunc non viuentem adiuvat, sed corrumpit
fruientem. Hæc Augustinus; qui ex protello
non potuisset clarius rem istam declarare,
quam aliud agendo fecit. Non enim vocatur
cupiditas, nisi quando mundus diligitur: quod
Christus vetat; hoc est, quando aliqua res
mundi, seu aliqua creatura simpliciter ama-
tur, aut propter se diligitur, sicut omnes infi-
deles in omnibus suis actionibus aliquam di-
ligunt. Tunc enim est illa propriè dicta &
culpabilis cupiditas, quam Augustinus earum
rerum, ut diximus, amorem esse definiuit, quas
potest quisque invitus amittere, hoc est, ut ante di-
xerat, naturæ mutabilis seu creaturæ. Quid
verò & illo loco absolutius? Quapropter non est
præcipue videndum in hac questione, qua de Trinitate
nobis est, & de cognoscendo Deo, nisi quid sit vera
dilectio, imò verò, quid sit dilectio. Ea quippe dilectio
dicenda est, quæ vera est, alioquin cupiditas: atque ita
cupidi abusive dicuntur diligere, quemadmodum cupere
abusively dicuntur diligunt. Hæc est autem vera di-
lectio, ut inhærentes veritati insit vivamus &c. Quid
etiam illo loco manifestius? Quamquam voluntas
miram si potest in medio quodam ita consistere, ut nec
bona nec mala sit. Aut enim iustitiam diligimus, &
bona est, & si magis diligimus, magis bona, si minus,
minus bona est: aut si omnino non diligimus, non
bona est. Quis vero dubitet dicere, voluntatem nullo
modo iustitiam diligentem, non modo esse malam,
sed etiam

Lib. 1. de
lib. arbit. c. 19.

Lib. 9. de
Trinit. c. 7.

Lib. 9. de
Trinit. c. 7.